

Streekwurk

Jaarverslag Waddeneilanden 2021

Streekwurk
Met elkaar mogelijk maken

www.streekwurk.frl

Inhoudsopgave

1. Streekwurk Waddeneilanden 3

2. Iepen Mienskipsfûns 4

2.1 Resultaten IMF in vogelvlucht 4

2.2 Gehonoreerde initiatieven IMF 2021 6

3. Procesgeld IMF en overige nieuwe initiatieven 8

3.1 Haalbaarheidsonderzoek bundeling horecatransport Schiermonnikoog 8

3.2 Onderzoek verduurzaming recreatiewoningen 8

3.3 Onderzoek onrendabele top woningbouwprojecten 8

3.4 Pilot bagagevervoer 9

3.5 Gebruik organische reststoffen Schiermonnikoog 9

3.6 Versterken circulaire economie op de eilanden 9

3.7 Afronding gebiedsbudget 10

3.8 Samenwerking tussen overheden 10

4. Waddenfonds en Budget Lokale Innovaties 11

4.1 BLI projecten 12

5. Beheer en Overleg Groep 14

6. Communicatie 15

6.1 Team Streekwurk Waddeneilanden 15

7. Samenstelling IMF Adviescommissie Waddeneilanden 16

1. Streekwurk Waddeneilanden

Streekwurk Waddeneilanden werkt aan de leefbaarheid van de Friese eilanden door gebiedsgerichte projecten en initiatieven te ondersteunen en te vergroten. We denken mee, maken mogelijk en verbinden de juiste mensen, middelen en organisaties aan een project. Zo krijgen we ideeën van de eilander gemeenschappen sneller van de grond en dragen bij aan de ontwikkeling van de eilanden. Ons doel? Samen werken aan eilanden waar het goed leven, werken en recreëren is.

Streekwurk is onderdeel van de de provinciale organisatie en werkt nauw samen met de gemeenten Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog. Op het gebied van klimaat, landbouw, waterhuishouding, verzilting en circulaire economie wordt samengewerkt met Wetterskip Fryslân.

In dit jaarverslag leest u over de projecten en processen die in 2021 van start zijn gegaan. Sommige projecten staan nog aan het begin, andere zijn al in uitvoering of zijn uitgevoerd. Het jaar 2021 was een vreemd jaar. Veel activiteiten op de eilanden konden niet of gedeeltelijk doorgaan. Ook was het heel lastig om elkaar te treffen. Bestuursvergaderingen, ledenvergaderingen etc. konden niet plaatsvinden, waardoor het lastig was om nieuwe ideeën en projecten te genereren. Desondanks is er met heel veel creativiteit toch nog veel van de grond gekomen. Met het Iepen Mienskipsfûns en/of het Budget Lokale Innovaties (BLI) van het Waddenfonds hebben we de nodige projecten kunnen ondersteunen. En er zijn de nodige voorbereidingen voor ondersteuning van nieuwe projecten gestart. In dit jaarverslag vindt u een overzicht van de toekende projecten en een korte beschrijving van processen waar Streekwurk bij betrokken is.

Afbeelding 1 Hang-out Vlieland en afbeelding 2 Kunstmaand Ameland

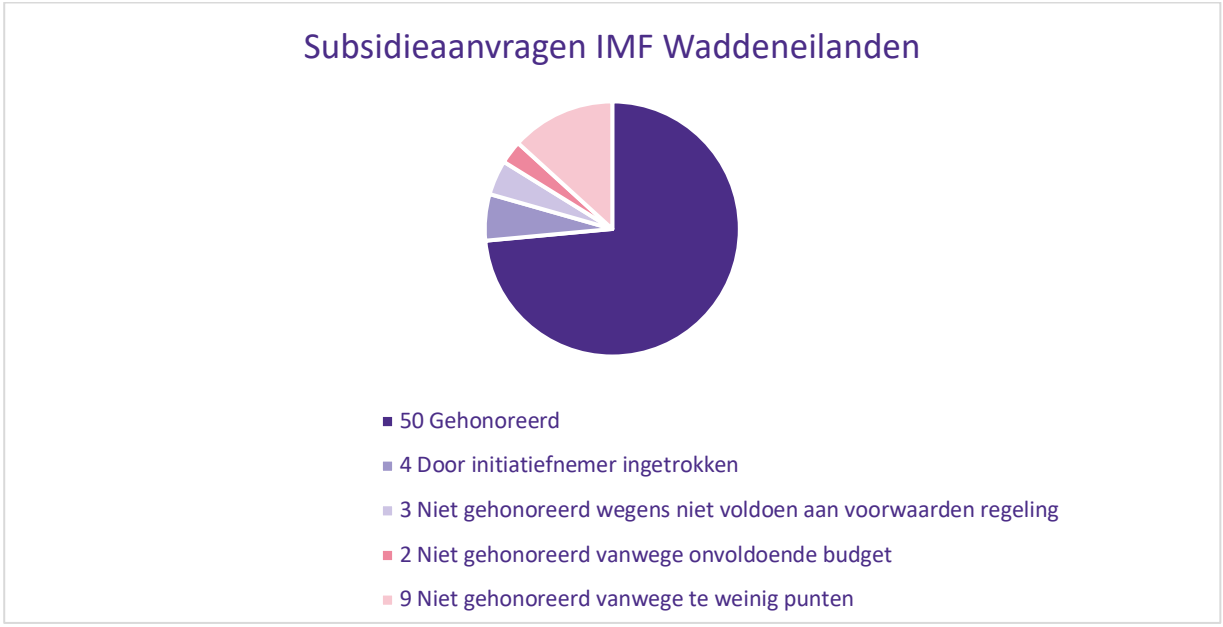
2. Iepen Mienskipsfûns

Het Iepen Mienskipsfûns (IMF) is een provinciaal budget dat initiatieven van 'onder op' stimuleert. Het grootste deel van de projecten is afkomstig van 'non-profit' organisaties zoals verenigingen en stichtingen. In het jaar 2021 konden ook kleinere ondernemingen een aanvraag doen onder de voorwaarde dat het om een nieuw product of proces gaat. Vrijwel alle initiatiefnemers hebben vooraf contact met het projectbureau Streekwurk over hun plannen en de financiering daarvan. Dat helpt om plannen sterker te maken en het vergroot de kansen op succes. Het projectbureau onderhoudt contacten met de gemeenten over de aanvragen. In 2021 verliepen vrijwel alle contacten via de telefoon, mail of digitale overleggen.

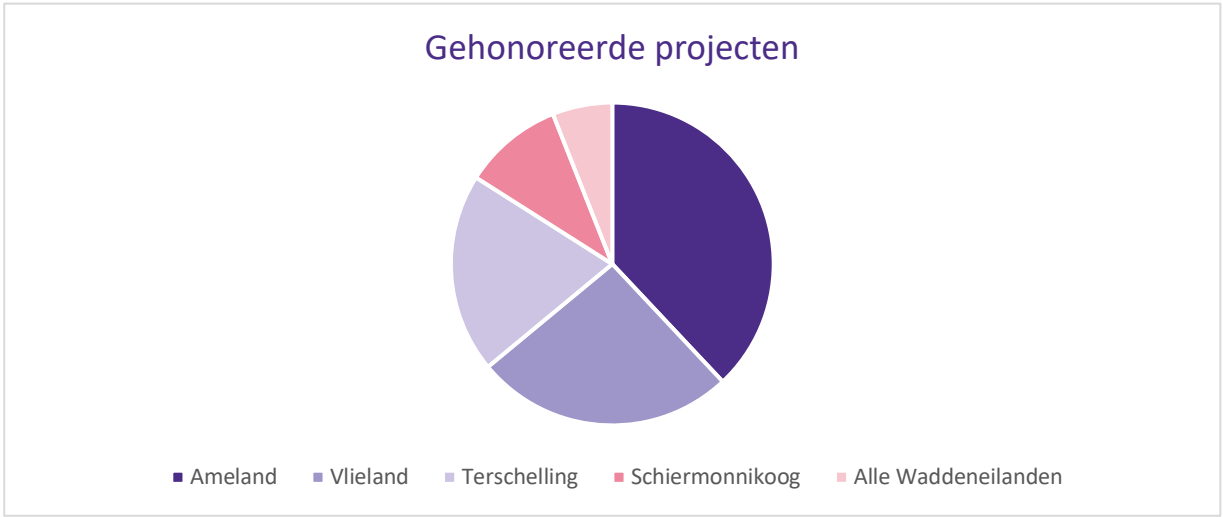
Evenals voorgaande jaren zijn er drie subsidierondes – zogenoemde subsidietenders – opengesteld.
De Adviescommissie adviseert Gedeputeerde Staten over de ingediende projecten. Gedeputeerde Staten nemen in vrijwel alle gevallen dat advies over. In iedere tender is er onderscheid tussen kleine projecten (aanvragen tot € 10.000), middelgrote projecten (van € 10.000 tot € 35.000) en grote projecten (van € 35.000 tot € 75.000).

2.1 Resultaten IMF in vogelvlucht

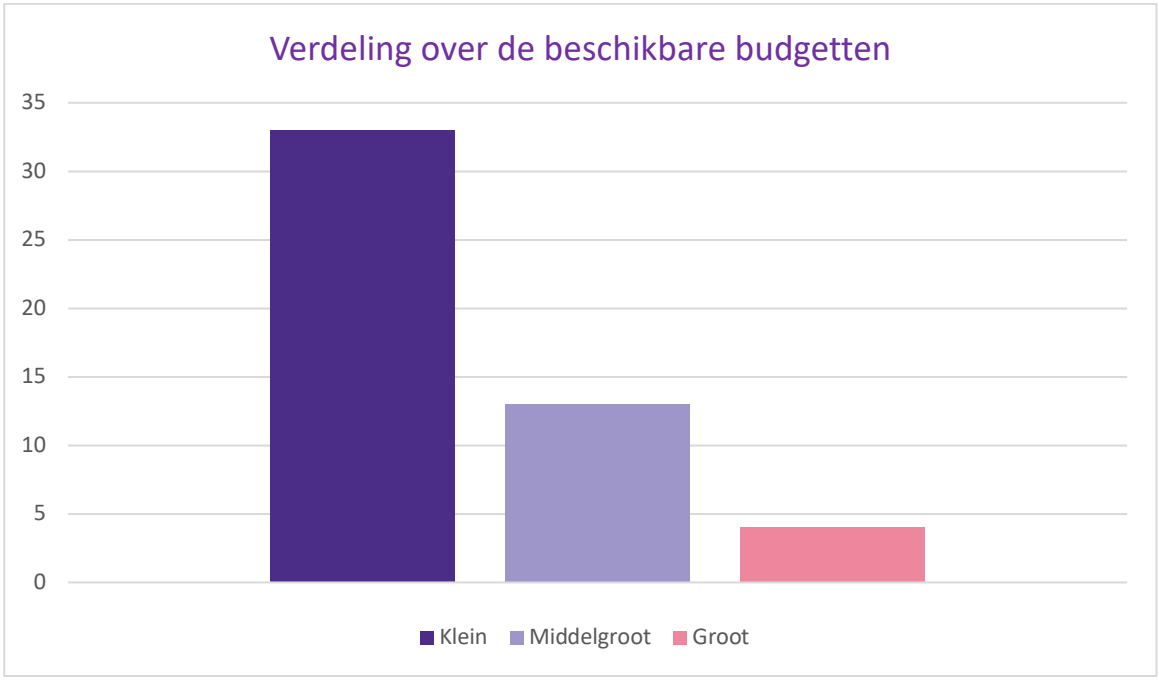
In totaal zijn er 68 subsidieaanvragen gedaan in 2021.

Van de 50 gehonoreerde projecten zijn er 19 op Ameland, 13 op Vlieland, 10 op Terschelling en 5 op Schiermonnikoog en 3 op alle eilanden.

Van deze projecten zijn 33 klein, 13 middelgroot en 4 groot.

De multiplier was in 2021 5,5. Zie afbeelding 3 hieronder.

2.2 Gehonoreerde initiatieven IMF 2021

In 2021 hebben op de eilanden uiteenlopende initiatieven/projecten een subsidie ontvangen. In bijlage 1 hebben wij per tender een overzicht opgenomen van de gehonoreerde projecten. Al deze projecten zijn van onderop door de samenleving bedacht en leveren een bijdrage aan de leefbaarheid op de Friese Waddeneilanden. Elk project is bijzonder en levert een bijdrage. Op een drietal projecten, uit elke tender één, zoomen we wat dieper in. Voor informatie over de overige projecten verwijzen wij u naar de hiervoor reeds genoemde bijlage 1.

Waterroute Vlieland

In de eerste tender is het initiatief Waterroute Vlieland ingediend. Via dit project wordt de waterkringloop op Vlieland op een unieke manier in beeld gebracht. Via een route naar keuze, 4, 10 of 14 kilometer lang kan men al wandelend, fietsend of op andere sportieve wijze zien hoe op Vlieland met water wordt omgegaan. Vlieland is het enige Friese Waddeneiland met een eigen zoetwaterbubbel en voorziet zelfstandig in het drinkwater. Een Vlielands plan om mensen te bewegen anders te kijken, denken en doen met Water. Een herwaardering van Water. De totale projectkosten bedragen € 224.339 euro. Vanuit het IMF wordt € 72.939 euro subsidie bijgedragen. Voor dit project is ook een aanvraag voor het Budget Lokale Innovaties (BLI) van het Waddenfonds ingediend. Het Waddenfonds heeft een bijdrage van € 50.000 in de kosten toegekend.

Renovatie jeugdhonk Kittiwake

Jeugdhonk de Kittiwake is al jaren een begrip op Schiermonnikoog, zowel bij de eilanders als bij toeristen.
De jeugd van Schiermonnikoog wil al jaren ‘hun’ gebouw opknappen zodat het weer een eigentijds jeugdhonk wordt. Het pand voldoet niet meer aan de wensen en eisen van deze tijd. Stichting Lytje Willem heeft als beheerder van het pand in de tweede tender van 2021 subsidie aangevraagd om de verbouwing te realiseren. Deze stichting organiseert als recreatieteam al jarenlang diverse activiteiten in en vanuit de Kittiwake. Het is een belangrijke ontmoetingsplek voor o.a. clubs en verenigingen. De gemeente grijpt als eigenaar dit moment aan om een flinke verduurzamingsslag te maken en voert de verbouwing uit. Overal komt dubbele beglazing en het gehele pand wordt geïsoleerd. Daarnaast zal o.a. de entree van het pand worden aangepakt en daarmee het aangezicht van het pand grondig worden herzien. De jeugd mag meedenken over de ruimtes en de sfeer zodat het jeugdhonk straks helemaal voldoet aan hun wensen. Daarnaast steken zij zelf de handen uit de mouwen. De totale projectkosten bedragen € 87.500 euro. Vanuit het IMF wordt € 35.000 euro subsidie bijgedragen.

Afbeeldingen 4 en 5. Kittiwake Schiermonnikoog (vóór de opknapbeurt)

Inrichting welzijnsgebouw Vlieland

Uit de derde tender is de inrichting van een welzijnsgebouw op Vlieland de moeite van het vermelden waard. Op Vlieland wordt gewerkt aan de Boswijk, een woonzorgbuurt voor mensen die nu of in de toekomst lichte tot zware of complexe zorg nodig hebben. Hier komen wonen, zorg en welzijn bij elkaar. Het zorggebouw De Ton is al klaar en de woningen zijn in aanbouw. Voor de bewoners zijn activiteiten belangrijk om actief te blijven, elkaar te ontmoeten en eenzaamheid tegen te gaan. Daarom realiseert de gemeente een welzijnsgebouw in de Boswijk waarin voor alle eilandbewoners activiteiten georganiseerd gaan worden.

Stichting Vrienden van Boswijk is gevraagd om de inrichting van de ontmoetingsruimtes uit te voeren.
De € 23.417 euro IMF subsidie wordt gebruikt voor een gezellige aankleding en een praktische inrichting van de verschillende ruimtes. Er zijn plannen om o.a. een bar, een gemeenschappelijke keuken en een ruimte voor sociale activiteiten te realiseren. Naast een ontmoetingsplek komen er in het welzijnsgebouw ook diverse voorzieningen zodat het multifunctioneel kan worden ingezet. Met als eindresultaat een prachtig, duurzame plek voor alle eilandbewoners.

Afbeelding 6 en 7. Oesterzwammenteelt Vlieland

3. Procesgeld IMF en overige nieuwe initiatieven

Naast mogelijkheden om projecten via het IMF te ondersteunen per regio is er ook procesgeld beschikbaar voor vergaderkosten van de Adviescommissie, eventuele studiereizen of kosten voor een haalbaarheidsonderzoek of het starten van een proces. Het gaat om maximaal € 30.000 per jaar. Met het procesgeld zijn in 2021 drie initiatieven op gang gebracht en er liepen twee initiatieven uit eerdere jaren door.

3.1 Haalbaarheidsonderzoek bundeling horecatransport Schiermonnikoog

Horecaondernemers zijn gewend om op dagelijks bevoorraad te worden. Er zijn meerdere groothandels en distribiteurs die op Schiermonnikoog de logistiek verzorgen. Via de Schiermonnikoger Ondernemers Vereniging (SOV) kwam de vraag naar voren in hoeverre dat ook slimmer georganiseerd kan worden. Het bureau Biest heeft in twee fasen onderzocht waar de kansen liggen. Daarbij zijn veel gesprekken gevoerd, berekeningen uitgevoerd en de uitkomst is dat er mogelijkheden zijn voor slimme en duurzame distributie.

3.2 Onderzoek verduurzaming recreatiewoningen

Voor huurders en eigenaren van koopwoningen zijn heel veel overheidsregelingen beschikbaar die bijdragen aan de verduurzaming van de hoofdwoningen. Op de eilanden bestaat 50% van de woningvoorraad uit particuliere vakantiewoningen en daarmee dragen ze fors bij aan de energievraag uit bebouwd gebied. Wie zijn de eigenaren, wat beweegt de eigenaren om wel of niet maatregelen te nemen en wat zouden de gemeenten kunnen doen om deze diverse doelgroep beter mee te nemen bij verduurzamingsmaatregelen. Het bureau Rake Zaken heeft via interviews deze groep nader uitgelicht en zijn er conclusies en aanbevelingen opgesteld.

Afbeelding 8 Logeerhuis in Leeuwarden en afbeelding 9 Museumhaven Ameland

3.3 Onderzoek onrendabele top woningbouwprojecten

Er is een grote behoefte aan woningen op de eilanden voor verschillende doelgroepen. Bouwprojecten op eilanden zijn duur. Personeel en materiaal moet van de wal komen, de projecten zijn vaak kleinschalig en de grondkosten hoog. Maar hoe hoog zijn de ‘eilandkosten’ ten opzichte van bouwprojecten aan de wal? En wat veroorzaakt welk deel? Om hier duidelijkheid in te krijgen doet het bureau KAW een onderzoek naar de onrendabele top in bouwprojecten. Dit onderzoek wordt in nauw overleg met de Gemeenschappelijke Regeling Waddeneilanden uitgevoerd. Het is een bouwsteen voor de verdere uitwerking van het thema ‘goed leven en wonen’ uit het Programma Waddeneilanden.

3.4 Pilot bagagevervoer

Gemeenten Vlieland, Terschelling, Harlingen en Rederij Doeksen hebben samen met Streekwurk in 2020 door Bostec een onderzoek laten uitvoeren naar het verbeteren van de logistiek rond het eilandvervoer. Bostec is een adviesbureau dat inzicht geeft in procesverbeteringen en wat die kunnen opleveren. De meeste aanbevelingen naar aanleiding van dat onderzoek zijn inmiddels uitgevoerd. Eén aanbeveling stond nog open en dat betrof de optie om de bagage vanaf het Parkeerterrein Tjerk Hiddes in Harlingen al af te kunnen geven. Waarbij de reiziger verder ontzorgd zou worden, omdat de bagage op het gewenste vakantieadres afgegeven kan worden. Een onderzoek naar de mogelijkheden is uitgevoerd door Kristian Feenstra als afstudeerproject voor zijn logistieke studie aan Windesheim (Zwolle). Hij heeft via een enquêtevragen uitgezet onder de reizigers en op basis daarvan komt hij tot de conclusie dat de business case voor zo'n service niet rond te krijgen is. En dat er nog de nodige vragen zijn wie welke rol heeft. Streekwurk Waddeneilanden was opdrachtgever voor deze afstudeerscriptie.

Afbeelding 10. Bagagevervoer Waddeneilanden

3.5 Gebruik organische reststoffen Schiermonnikoog

De veehouders van Schiermonnikoog zijn bezig om de landbouw te extensiveren, met behoud van een goed verdienmodel voor de veehouderij. Het plan loopt via drie sporen, namelijk:
- opstellen van een streefbeeld voor de polder
- eigen zuivelverwerking
- beter benutten organische stoffen op het eiland

Voor dit laatste spoor heeft Mulder Agro in opdracht van de provincie een inventarisatie uitgevoerd. Dit is een goede basis voor de betrokken partijen om verdere afspraken met elkaar te maken over de gezamenlijke uitvoering. De organisatie van de uitvoering is een complex vraagstuk. Een onderzoek naar de verschillende opties was de afstudeeropdracht van Charlotte Mars voor haar MSc Energy for Society (Hanzehogeschool Groningen). Zij heeft onder begeleiding van Streekwurk Waddeneilanden verschillende opties onderzocht.

3.6 Versterken circulaire economie op de eilanden

De eilanden bieden ook kansen voor de circulaire economie. Zelfredzaamheid, op een goede manier gebruiken wat het eiland biedt, het zijn zaken die voor de eilanden eigenlijk heel gewoon zijn. Het projectbureau van de Wadden heeft in haar rol als oliemannetje tussen de verschillende partijen als de provincie, Vereniging Circulair Friesland en de eilanden er mede voor gezorgd dat de pijler circulaire economie een goede basis heeft gekregen binnen het programma 'Waddeneilanden'.

Afbeelding 11. Opening Koningshuis Schiermonnikoog

3.7 Afronding gebiedsbudget

Tussen 2013 en 2019 stelde de provincie een gebiedsbudget ter beschikking waar de gemeenten gebruik van konden maken met projecten op het gebied van toerisme, mobiliteit, energie etc. De gemeenten waren aanvrager en konden 50% cofinanciering aanvragen bij de provincie als daar een positief advies van de Stuurgroep aan ten grondslag lag. Inmiddels is het merendeel van de projecten afgerond. Enkele projecten waren nog in uitvoering en zijn in 2021 afgerond.

3.8 Samenwerking tussen overheden

Streekwerk stimuleert processen en projecten waarbij belangen van verschillende overheden bediend worden. In de voorgaande alinea's zijn de nodige voorbeelden benoemd die met middelen van Streekwurk/Provincie zijn opgezet. Er zijn ook processen in gang gezet die zonder middelen maar wel met inzet van Streekwerk verder zijn gebracht. Een kort overzicht:

- Met Van Hall Larenstein (VHL), de WUR en Deltares is er een groot onderzoeksproject opgezet naar klimaatadaptief handelen op Terschelling. Dit naar aanleiding van vragen hierover uit de landbouwsector. Bij dit project zijn naast onderwijs overheden (OCW, Wetterskip, Gemeente Terschelling, provincie, Staatsbosbeheer) en bedrijfsleven (LTO afdeling, Agrarische Natuurvereniging Waddenvogels, Vitens) betrokken. In 2021 is veel tijd en energie gestoken in de inhoudelijke/bestuurlijke voorbereiding en de financiering. De aanvragen zijn inmiddels grotendeels toegekend zodat in 2022 het project kan starten.

- Door de pandemie in 2020 en 2021 moesten gemeenten en bedrijfsleven veel inspanningen doen om de gasten, die met pieken aankomen en vertrekken, goed te begeleiden. Daarvoor waren extra maatregelen nodig zoals bebording, verkeerregelaars, gastheren etc. Dit kwam naar voren in een overleg tussen gebiedsgedeputeerde mevr. Fokkens en de voorzitters van de ondernemersverenigingen dat door Streekwerk wordt gefaciliteerd. De MKB-verenigingen van de Friese eilanden hebben in 2021 een gezamenlijk projectvoorstel bij de provincie ingediend voor een bijdrage in de kosten daarvan. Die aanvraag is toegekend en de maatregelen zijn uitgevoerd.

- Met IMF en BLI kunnen grotere projecten niet optimaal worden bediend. Via Streekwerk worden initiatiefnemers op weg geholpen naar (financierings)mogelijkheden bij het Waddenfonds, Europese middelen en/of provinciale budgetten. Voorbeelden hiervan zijn de Noordwester op Vlieland, de Tonnenloods op Terschelling, het project Water as Laverage op Terschelling en Harlingen. Voor Ameland en Schiermonnikoog is meegewerkt aan een aanvraag bij het Europese Horizonprogramma rond 'Nature Bases Solutions'.

- Op Schiermonnikoog wordt gewerkt aan de biodiverse landbouw. Eén van de drie pijlers is de lokale verwerking van de melk. Via Streekwerk is een onderzoek bij Van Hall Larenstein opgezet naar de mogelijkheden van de lokale verwerking van de wei die vrijkomt bij het maken van kaas. Dit traject is opgezet met de (beoogde) melkverwerkers op Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog. Daarnaast is Streekwerk betrokken bij de financiering van de melkverwerking op Schiermonnikoog.

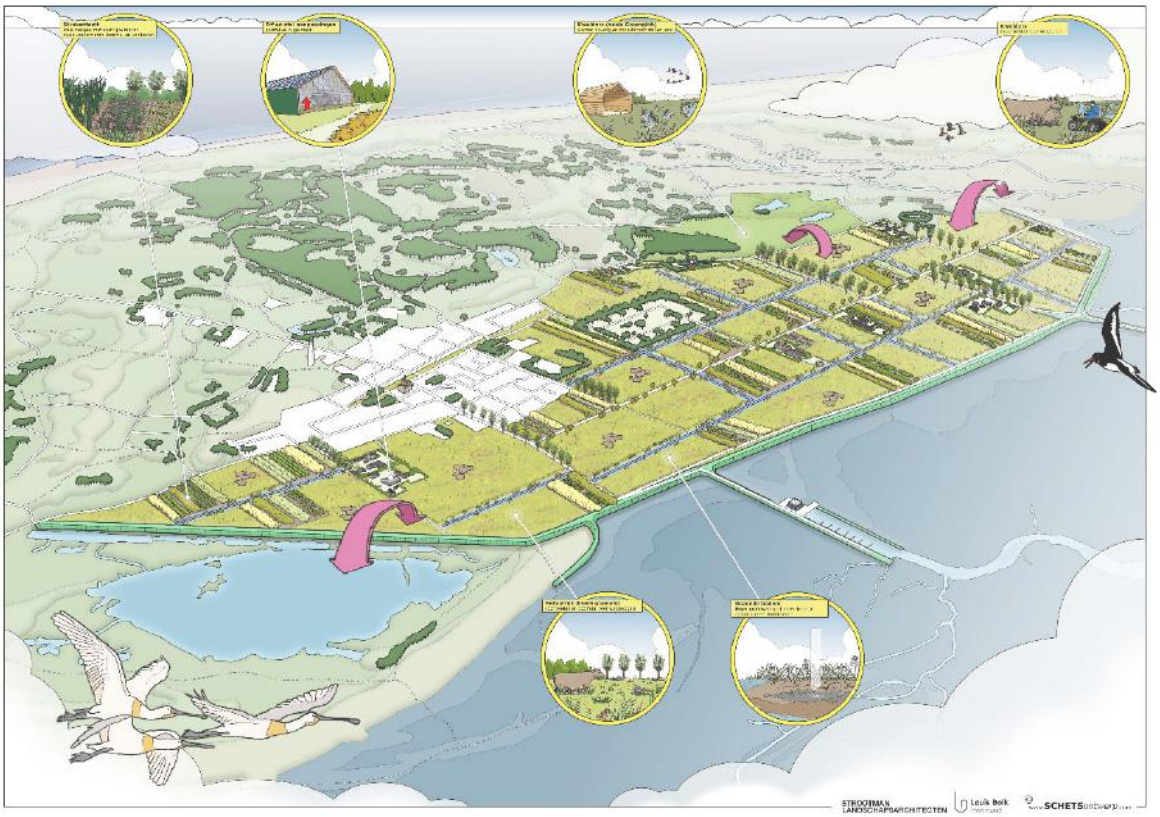

Afbeelding 12 en 13. Kaas van Schiermonnikoog

4. Waddenfonds en Budget Lokale Innovaties

Het Waddenfonds ondersteunt projecten die bijdragen aan een duurzame economie van het Waddengebied. Daarvoor werkt het Waddenfonds met drie instrumenten.

Voor grote projecten die bijdragen aan de majeure opgaven zoals de zelfvoorzienende eilanden of versterken natuur, kunnen aanvragen worden ingediend voor een bijdrage uit het Waddenfonds en/of het Investeringskader Waddengebied. Voorbeelden daarvan zijn de bouw van het Baken op Schiermonnikoog, de Hogedrukvergister op Ameland, de onderwatervlieger tussen Ameland en Terschelling en het project 'Wij en Waddenvogels' van Vogelbescherming Nederland. Het gaat om aanvragen van minstens een half miljoen euro.

Afbeelding 14. Streefbeeld Schiermonnikoog

Voor projecten met een subsidieaanvraag van € 50.000 tot € 500.000 was er een tender opengesteld; de zogenoemde thematische openstelling. Het Waddenfonds besluit zelfstandig over de ingediende aanvragen. Streekwurk heeft soms wel een rol in de voorbereiding van projecten, samen met de themaregisseurs van het Waddenfonds.

De derde categorie gaat over projecten met een subsidievraag van minimaal € 5.000 tot maximaal € 50.000.
De projecten moeten wadden specifiek zijn, dus er moet een verbinding zijn met het Waddengebied. Daarnaast is het voorwaarde dat de projecten bijdragen aan het versterken van bestaande netwerken of leiden tot nieuwe netwerken. Het projectbureau van Streekwurk heeft de loketfunctie voor deze regeling. Dat betekent dat de eerste contacten met initiatiefnemers via het projectbureau lopen en dat het projectbureau mee denkt over de inhoud en de financieringsmogelijkheden. Soms sluiten projecten beter aan bij het IMF, soms beter bij BLI en soms is ook een stapeling van beide regelingen mogelijk. De besluitvorming ligt bij het dagelijks bestuur van het Waddenfonds.

4.1 BLI projecten

In 2021 zijn via Streekwurk de volgende projecten naar de BLI-regeling van het Waddenfonds doorgeleid:

Waddenlaboratorium: Bos, Zeespiegelstijging, open call

Aanvrager: Stichting Terschellings Oerol Festival
Ontvangen subsidie: € 43.000
In het Waddenlaboratorium worden kunstenaars, wetenschappers en culturele en maatschappelijke organisaties aan elkaar gekoppeld om in samenwerkingsprojecten onderzoek te doen in het Waddengebied. Via veldwerk en educatietrajecten worden jongeren en volwassenen meegenomen om hen nieuwe inzichten en perspectieven te geven en te inspireren. Deze aanvraag betreft drie nieuwe projecten van het laboratorium om dat doel te bereiken, te weten:

1. Vanuit het thema bebossing en ontbossing de verhouding tussen mens en bos onderzoeken en te bekijken hoe het bos praktisch ingezet wordt op Terschelling.
2. Vanuit het thema zeespiegelstijging worden de paralellen onderzocht tussen de verdwijnende eilanden in de Stille Oceaan en de Nederlandse Waddeneilanden.
3. Vanuit de vitaliteit van het Waddengebied en in het bijzonder de relatie tussen duurzaamheid en economische en maatschappelijke perspectieven gaan kunstenaars en wetenschappers via een open call werken aan de vraag welke waarden er aan de natuur kunnen worden toegekend en hoe dit een duurzame impact op de samenleving alsook op de recreatieve aantrekkingskracht van de Wadden heeft.

Afbeelding 15. Brandaris ontmasten Terschelling

Authentieke streekwinkel en indoor midgetgolfbaan

Aanvrager: Indoor midgetgolf Buren
Ontvangen subsidie: € 50.000
Revitalisatie van een pand aan de hoofdweg in Buren om daarmee de lokale leefbaarheid en economie op Ameland te versterken door de realisatie van een authentieke streekwinkel en een indoor midgetgolfbaan.

Hi-Lo 2023, Het Grotere Noorden

Aanvrager: Stichting Hi-Lo
Ontvangen subsidie: € 50.000
Hi-Lo is een kunstmanifestatie die in 2023 voor het eerst in het Waddengebied plaats gaat vinden. Met deze aanvraag wordt de basis gelegd voor deze eerste editie. In 2023 wordt het Waddengebied op een innovatieve en duurzame wijze een expositieruimte voor beeldende kunst. Het project richt zich op makers (kunstenaars), bewoners en bezoekers van het gebied.

Nieuw centrumgebied Stortemelk

Aanvrager: Stichting Rekreatiebelangen Vlieland
Ontvangen subsidie: € 50.000
Vlieland/Stichting Rekreatiebelangen Stortemelk staat aan de vooravond van grote investeringen in personeels- en bedrijfsgebouwen. Stortemelk is een camping op Vlieland die naast een functie voor gasten met haar centrale ruimtes ook een functie vervult voor het eiland waar geen dorpshuisvoorziening is.
Ambitie is om dit op een zodanige wijze op te pakken dat het een bijdrage levert aan de huisvestingsproblematiek van het gehele eiland en dat het op een duurzame manier gebeurt. Aan deze sociale en duurzame ambities zijn meerkosten verbonden die voor een deel de investeringskracht van de stichting overstijgen. Het project draagt bij aan Waddenspecifieke vraagstukken op het gebied van huisvesting, leefbaarheid, verduurzaming en netwerken.

Amelander Wol- verwerking Landbouw & Juttersmuseum Swartwoude te Buren

Aanvrager: Stichting Amelander Musea – Landbouw & Juttersmuseum Swartwoude
Ontvangen subsidie: € 50.000
Kern van het project is de aanschaf van een wolverwerkingsmachine. Deze machine wordt geplaatst in Landbouw & Juttersmuseum Swartwoude te Buren. Hierdoor kan de wol van Amelander schapen op het eiland zelf worden verwerkt tot eindproducten die als onderdeel van het Amelands Produkt op het eiland worden afgezet.

Afbeelding 16. Wolfabriek Ameland

Wadden digitaal

Aanvrager: Museumfederatie Fryslân
Ontvangen subsidie: € 50.000
Op de eilanden zijn verschillende organisaties actief als het gaat om het bewaren van erfgoed. Niet alleen historische verenigingen en musea, maar ook kerken en gemeenten. Allen werken op een verschillende manier en via verschillende systemen als het gaat om het bewaren van dit erfgoed en informatie. Dit is niet efficiënt en heeft risico's. Daar wil de Museumfederatie verandering in brengen door het invoeren van een centraal digitaal systeem (waarmee voor organisaties de erfgoedinformatie op een structurele en duurzame wijze en volgens internationale standaarden kan worden opgeslagen) en het bieden van de juiste ondersteuning. De hoeveelheid aan informatie en kennis die aan het systeem wordt toegevoegd is een enorme verrijking voor het erfgoed van de Wadden. Het biedt in zowel de nabije als de verdere toekomst legio mogelijkheden voor toepassingen in het onderwijs, voor de cultuurtoerist en voor onderzoek.

5. Beheer en Overleg Groep

Een groot deel van Schiermonnikoog is Nationaal Park. Rond het Nationaal Park is een Overlegorgaan Nationaal Park waarin de diverse partijen op het eiland elkaar treffen en met elkaar afspraken maken over actuele onderwerpen die spelen. De secretaris van het Nationaal Park, Theun Miedema, werkt bij Streekwurk.

Op Vlieland, Terschelling en Ameland vindt gemiddeld twee keer per jaar de Beheeroverleg-groep (BOG) plaats. Partijen die aan dit overleg deelnemen zijn gemeente, provincie, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, It Fryske Gea, Wetterskip Fryslân en natuurwerkgroepen/vogelwachten. Doel van dit overleg is om elkaar te informeren over groen/blauwe onderwerpen en nieuwe ontwikkelingen. Op Schiermonnikoog is geen BOG. De onderwerpen worden meegenomen in de overlegstructuur van het Nationaal Park.

De overleggen van zowel het Overlegorgaan van het Nationaal Park als de BOG's zijn openbaar. In 2021 hebben deze overleggen voornamelijk digitaal plaatsgevonden.

Afbeelding 17 Wadventures (Hollandsail.nl) en 18 Bunker Ameland

6. Communicatie

Vanwege de coronamaatregelen zijn er geen fysieke bijeenkomsten georganiseerd. De vergaderingen van de Adviescommissie waren digitaal. De uitkomsten ervan zijn bekend gemaakt via persberichten die in elk geval door de lokale pers goed zijn opgepakt.

Samen met Doarpswurk is op de avond van 24 maart 2021 een Webinar georganiseerd over de mogelijkheden van het IMF en de service die dorpshuizen en dorpsbelangen van Doarpswurk kunnen krijgen. De Webinar was goed bezocht met pakweg 50 deelnemers.

Daar waar mogelijk is de prijs overhandigd aan de initiatiefnemers van een IMF-project dat het beste aansluit bij het in stand houden van de legacy van LF2018. De prijswinnaars in 2021 waren de Sterke Yerke, de Waterroute Vlieland en de Wolfabriek op Ameland.

6.1 Team Streekwurk Waddeneilanden

Ons team bestaat uit vier personen.

Durk Holwerda (Gebiedscoördinator)

Edwin Zijlstra (Projectadviseur)

Yvonne de Vries (Officemanager)

Tjeerd Hanzenberg (Projectadviseur circulaire economie)

7. Samenstelling IMF Adviescommissie Waddeneilanden

De Adviescommissie adviseert het college van gedeputeerde staten over projecten die voor het Iepen Mienskipsfûns zijn ingediend. Leden van de commissie worden voor de periode van vier jaar benoemd met een eventuele verlenging van vier jaar. Elk eilanden is met twee burgerleden vertegenwoordigd. Daarnaast is elk college van burgemeesters en wethouders vertegenwoordigd in het Platform. Gebiedsgedeputeerde mevrouw Avine Fokkens is voorzitter van de Adviescommissie. De commissie bestond in 2021 uit de leden die hieronder staan vernoemd. Ook staan de contactambtenaren waar we drie keer per jaar contact mee hebben (en tussendoor ook vaak raadplegen) genoemd.

Vlieland:

- Wethouder Dick Visser
- Mevrouw Barbara de Bruijn
- De heer Cees Potiek
- Mevrouw Liliane van Randen

Terschelling:

- Wethouder Jeltje Hoekstra
- Mevrouw Neeke van Zwol
- Meneer Albert Wiegman
- Mevrouw Carla Damink

Ameland:

- Wethouder Piet IJnsen
- Mevrouw Elianne Metz
- Mevrouw Fabiënne Bunicich
- De heer Luc van Tiggelen

Schiermonnikoog:

- Wethouder Johan Hagen
- Mevrouw Mia Michels
- Mevrouw Esther Hagen
- Mevrouw Ellen Arends

Wetterskip Fryslân:

- De heer Hylke Hylkema

Afbeelding 19. Museumhaven Ameland

Ook hebben de contactambtenaren vooroverleg met de adviescommissieleden over de projecten die per tender worden ingediend. De Stuurgroep Waddeneilanden bestaat uit de bestuurders van het platform aangevuld met de heer Bé de Winter, DB-lid van Wetterskip Fryslân.

Colofon
Streekwurk Friese Waddeneilanden
Waddenpromenade 1,
8861 NT Harlingen
Postbus 100, 8860
AC Harlingen
T 058-2925812
eilanden@fryslan.frl

Fotografie: Initiatiefnemers
van diverse projecten,
Projectbureau Streekwurk
Friese Waddeneilanden.

Samenstelling: Streekwurk
Friese Waddeneilanden

Opmaak: Streekwurk

Bijlage 1. Overzicht gehonoreerde projecten 2021

Eerste tender

Initiatief	Aanvrager	Bijdrage	Investering
Middelgrote projecten			
Licht- en geluidsinstallatie sportcomplex Flidunen Het zwembad, de sporthal en ook de fitnessruimte krijgen een nieuwe licht- en geluidsinstallatie om Flidunen aantrekkelijker te maken voor jong en oud. Er worden veel nieuwe (sport)activiteiten ontwikkeld en bestaande activiteiten krijgen een nieuw jasje. Flidunen timmert zo aan de weg om de Vlielanders en haar bezoeker weer een mooie plek te bieden om lekker in beweging te komen.	St. Flidunen	€ 25.200	€ 63.000
Restauratie reddingboot Brandaris 2021 De reddingboot Brandaris is uniek Terschellinger nautisch erfgoed en verschillende onderdelen zijn al gerestaureerd. Voor de laatste fase van de restauratie is subsidie aangevraagd evenals voor het optimaliseren van de navigatieapparatuur.	St. Museumreddingboot Terschelling	€ 22.082	€ 55.206
Kleine projecten			
Energie neutrale koffie en thee op Vlieland Bewoners en bezoekers van Vlieland kunnen binnenkort genieten van duurzaam geproduceerde koffie en thee. De koffiebranderij op het eiland brandt de groene bonen op energie afkomstig van zonnepanelen. De thee, bestaande uit kruiden van het eiland, wordt gedroogd met de restwarmte. Bijzonder is ook dat de producten worden verpakt in composteerbaar materiaal. De restproducten gaan naar andere ondernemers op het eiland die duurzaam en innovatief bezig zijn met het kweken van oesterzwammen.	Baken Vlieland	€ 10.000	€ 25.091
Oesterzwammen kweken op Vlieland	VOF Vuurboetzwam i.o.	€ 9.896	€ 24.740

Initiatief	Aanvrager	Bijdrage	Investering
In een bunker op de Vuurboetsduin komt een oesterzwamkwekerij met gebruik van koffiedik. Dit restafval dat nu niet afgevoerd hoeft te worden naar de vaste wal is een ideale grondstof. Daarnaast wordt onderzocht welke duurzame producten nog meer maken zijn van koffiedik zoals koffiebekers en bestek. Kampeerterrein Stortemelk gaat in het restaurant De Bolder de oesterzwammen in diverse varianten op het menu zetten.			
Uitkijkplateau bunker Donax De STAM behartigt de belangen van de musea op Ameland, waaronder het bunkermuseum bij de vuurtoren in Hollum. Vanaf het parkeerterrein bij de strandovergang en het fietspad is de route naar de bunker niet helemaal duidelijk zodat er een wirwar aan paadjes ontstaat. Het doel van het project is om de bezoekers te geleiden naar het museum en een uitzichtplateau waar in de oorlog geschut op stond en een bunker was ingegraven. Het project bestaat uit het realiseren van een trap, het maken van het plateau inclusief informatiebord en bankjes. Tevens worden duinen hersteld en een fietsenstalling gemaakt.	St. Amelander Musea	€ 6.547	€ 16.367
Telegeneeskunde op de Wadden, Midsland, Terschelling Door de aanschaf van een nieuw röntgenapparaat met daarbij tele-echografie biedt de huisartsenpraktijk een nieuwe service. De klanten hoeven niet meer naar de wal, de beelden worden real-time gedeeld met de specialisten van het Antonius ziekenhuis in Sneek.	Huisartsenpraktijk Midsland	€ 10.000	€ 148.600
Indoor midgetgolf Ameland en streekwinkel In een leegstaand pand in Buren wordt een indoor-midgetgolfbaan gemaakt. De bewoners en de vakantievierende gezinnen krijgen er een mooie voorziening bij die ook bijdraagt aan de leefbaarheid in het dorp. In het gebouw komt ook een streekwinkel waar Amelander producten worden verkocht.	VOF UV Golf Ameland	€ 10.000	€ 116.000
Zomer instuif weken	St. Soc. Cultureel Werk Ameland	€ 2.870	€ 7.175

Initiatief	Aanvrager	Bijdrage	Investering
St. Soc. Cultureel Werk op Ameland gaat een actief zomerprogramma aanbieden voor de eilander basisschooljeugd. Naast activiteiten gericht op beweging en creativiteit wil is er ook de kans voor kinderen om over het hele eiland meer met elkaar in contact te komen. Bij locatie De Toel komt een nieuwe zandbak zodat ook voor de kleineren een leuke activiteit kan worden aangeboden.			
Un loopke deur de tiid Stichting Actief Midsland gaat historische dorpswandelingen en rondleidingen organiseren in en rond het dorp Midsland. Midsland is rijk aan traditionele gebruiken en feesten, ook zijn er veel mooie verhalen te vertellen over het dorp. De stichting wil deze cultuurhistorie graag delen met de bewoners en toeristen en deze vooral ook behouden.	St. Actief Midsland	€ 3.683	€ 9.208
Wadventures Tot vorig jaar waren Duitse scholen trouwe gasten van de bruine vloot, maar na de corona ligt dat volledig stil. Dit deel van de bruine vloot wil zich nu specifiek richten op de Nederlandse scholen, met name in Friesland en hen zo een prachtige praktijkervaring op de Waddenzee bieden. Dat is deels op zee maar ook de havens van Vlieland en Terschelling zijn opgenomen in het programma. In samenwerking met de partners IVN Natuur Educatie Fryslan, Ecomare, Stichting de Noordwester, Wrakkenmuseum, KNRM, Waddenvereniging ontwikkelt Holland Sail hier een programma voor.	Coöperatie Holland Sail u.a.	€ 9.900	€ 24.750
Ameland in bloei Op Ameland worden diverse plekken akkers ingezaaid met een mengsel van verschillende wilde bloemen. Veel dieren op het eiland zullen profiteren van de aanleg van deze wildakkers, muizen, hazen reeën konijnen, fazanten, zang- en weidevogels en vooral ook de bijen en overige insecten. Ook enkele bermen worden voorzien van het bloemenmengsel. Wildbeheer Ameland heeft hierin samenwerking gevonden met Rijkswaterstaat en ook Staatsbosbeheer.	Wildbeheereenheid Ameland	€ 3.995	€ 9.995
Plastic Fles-tival	St. SeaBlue	€ 4.650	€ 11.700

Initiatief	Aanvrager	Bijdrage	Investering
Door de organisatie van een kleinschalig, kunstzinnig festival wil de stichting SeaBlue aandacht vestigen op het vele wegwerpplastic in onze natuurlijke leefomgeving. De bezoekers van het festival op Nes (Ameland) worden door middel van kunst/educatie op een positieve manier betrokken bij deze problematiek. Het festival staat gepland voor 14 augustus dit jaar. Kunstenaars zullen laten zien wat er gemaakt kan worden van wegwerpplastic en ui de gevonden materialen uit zee.			

Tweede tender

Initiatief	Aanvrager	Bijdrage	Investering
Grote projecten			
Wolfabriek Swartwoude In het landbouw en juttersmuseum Swartwoude in Buren, Ameland, kunnen toeristen al zien hoe een deel van de Amelander wol wordt verwerkt. Het spinnen van deze wol gebeurt nu nog in het buitenland. Met de aankoop van een productielijn die de vacht verwerkt tot gesponnen wol wil de Stichting Amelander Musea deze toeristische attractie uitbreiden. En minstens zo belangrijk, de wol die op het eiland nu nog als afvalproduct wordt behandeld, wordt nu een gecertificeerd product. Hiermee wordt het aantal artikelen dat wordt verkocht onder het keurmerk Amelands Produkt uitgebreid.	St. Amelander musea	€ 75.000	€ 240.000
Middelgrote projecten			
Wadden digitaal Er zijn verschillende digitale systemen om de cultuurhistorie van de eilanden vast te leggen. De museum federatie gaat deze systemen nu op elkaar aan laten sluiten zodat de informatie gemakkelijk te vinden is voor iedereen die geïnteresseerd is in het erfgoed van de eilanden.	Museum Federatie Friesland	€ 35.000	€ 266.500
Natuurlijke speelplaats “het woeste westen” Op de unieke en “braakliggende” Westerscheveld op Vlieland wordt een natuurlijke speelplaats gerealiseerd. De parkachtige ontmoetingsplek biedt ruimte voor leuke en leerzame activiteiten voor jong en oud, bewoner en gast.	St. Het Woeste Westen	€ 34.559	€ 86.398
Beleeftuin Amelands Produkt Om kinderen te laten beleven waar het voedsel vandaan komt en ook te stimuleren om meer te bewegen wordt bij Buren een beleeftuin aangelegd. Door gebruik te maken van uitgekiende beplanting wordt ook een bijdrage geleverd aan de verbetering van het milieu en de biodiversiteit.	St. Amelands Produkt	€ 14.879	€ 37.198

Initiatief	Aanvrager	Bijdrage	Investering
Kleine projecten			
Inrichting appartementen Stichting Ut en Thus Voor de bewoners van Terschelling wordt in de buurt van het MCL een logeerhuis ingericht. Zo kunnen de naasten van de opgenomen patiënten blijven overnachten aan de wal.	St. Ut en Thus	€ 5.139	€ 12.848
Upgraden Museum Zeemanshoop De museumhaven in de Ballumerbocht op Ameland wordt grondig gerenoveerd. De loopbrug en de verlichting worden aangepakt zodat de veiligheid met name voor de oudere bezoeker beter wordt. Ook de informatie over de boten en de reddingen die daarmee gedaan zijn wordt weer bij de tijd geholpen.	St. Museumhaven Zeemanshoop	€ 3.200	€ 8.107
St. DCI wordt zichtbaar op Vlieland De stichting duurzaam, circulair en innovatief Vlieland ondersteunt startende ondernemers die samen willen werken. Naast het opstarten van activiteiten voor de eigen naamsbekendheid ondersteunt de stichting bij het inrichten van het statiegeldsysteem op het eiland. Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar duurzaam verpakkingsmateriaal.	St. Duurzaam, Circulair en Innovatief Vlieland	€ 5.362	€ 13.406
Wandelen op de Grië Op het oostelijk deel van Terschelling ligt een geliefd wandelgebied, het unieke cultuurlandschap de Grië. Met meer voorlichting voor de bezoekers door informatieborden, apps en de aanleg van een ondiepe betonnen doorgang bij de zuidelijke route wordt het bezoek aan het gebied in goede banen geleid.	De vereniging tot instandhouding van de Grië	€ 8.500	€ 21.448
Ontmoetingsplek voor de jeugd op Vlieland Met de komst van een hang-out krijgt de jeugd een eigen plek op het eiland. Er wordt een overkapping met zitgelegenheid gemaakt, voorzien van banken, prullenbakken, straatverlichting en usb oplaadpunten op zonne-energie. De Vlielander jeugd helpt bij de bouw en zamelt geld in voor de realisatie van het bouwwerk.	St. Recreatiebelangen Vlieland	€ 8.346	€ 20.864
Opslag voor uitoefenen handboogsport Op West-Terschelling wordt een zeecontainer omgebouwd tot opslagruimte. Een goede opbergplek voor het materiaal is een cruciale stimulans voor het voortbestaan van de handboogclub.	Ver. Terschellinger handboog collectief	€ 3.017	€ 7.542
Strand-21	Zorgcoöperatie Ameland U.A.	€ 8.000	€ 20.000

Initiatief	Aanvrager	Bijdrage	Investering
Na het succes van het plaatsen van een strandrolstoel bij Buren worden nu ook rolstoelen geplaatst bij de strandovergangen van Nes en Hollum. De elektrische rolstoelen zijn een uitkomst voor gebruikers en begeleiders.			
Buitenverlichting monumentale st. Janskerk Hoorn De bewoners en bezoekers van het eiland kunnen straks genieten van een mooi aangelichte kerk. Het is het oudste gebouw van Terschelling dat 's avonds vanuit de omgeving en vanaf de Dorpsstraat goed te zien zal zijn.	Hervormde Gemeente Oost-Terschelling	€ 3.989	€ 9.973
Kerstverlichting Vlieland De dorpskern van Vlieland zal met de kerst nog sfeervoller zijn. De ondernemersvereniging schaft kerstverlichting aan die bestaat uit duurzame ledlampen.	Ondernemers-vereniging Vlieland	€ 6.953	€ 17.383
Yogafestival Schiermonnikoog Om ook in de coronatijd het yogafestival op een verantwoorde manier te kunnen laten doorgaan worden extra tenten aangeschaft. De tenten worden beschikbaar gesteld aan andere organisaties op het eiland die zich hierdoor een dergelijke aankoop kunnen besparen.	St. Yoga in de natuur	€ 5.011	€ 12.527
Vervangen clubgebouw Funsport club Ameland De oude surfclub wordt vervangen door een deugdelijk gebouw. Hiermee wordt de club weer aantrekkelijk voor de jeugd van Ameland en de beoefenaars van golf-, wind- en kitesurfen.	Funsportclub Ameland	€ 9.900	€ 25.483
Het nieuwe leren, E-learning Thuis een cursus volgen via de computer, ook de st. Medical Ameland gaat dit aanbieden. BHV en EHBO cursussen kunnen met deze methode gegeven worden op basis van de nieuwste richtlijnen van deze hulpverlening.	St. Medical Ameland	€ 1.135	€ 2.838
Wad the f*ck Laat geen afval achter in de natuur. Met prikkelende foto's wordt deze boodschap overgebracht aan de jonge fashionista's. De kledingindustrie wordt ook gezien als aandeelhouder in de plastic soep die in de zee drijft. De jongerencampings op de eilanden ontvangen een pakket met foto's en posters om deze campagne op te starten. Ruim je troep op, doe gewoon even normaal, Wad the f*ck.	Mijke Bos Fotografie	€ 3.329	€ 8.322,60

Derde tender

Initiatief	Aanvrager	Bijdrage	Investering
Grote projecten			
Nieuwbouw plan boothuis KNRM Ameland De KNRM heeft nu nog twee reddingstations op Ameland. Ze willen beide samenvoegen in combinatie met een nieuw boothuis op de huidige locatie in de Ballumerbocht. Ook de bemanning van “oost” en “west” krijgt een gezamenlijk verblijf en oefenruimte in het nieuwe gebouw. Naast de voorziening van de KNRM wordt er een openbare toiletruimte in het gebouw gerealiseerd.	St. Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij	€ 75.000	€ 935.330
Middelgrote projecten			
Behoud collectie bunkermuseum Vlieland Het Vlielander Bunkermuseum Wnl2H maakt onderdeel uit van de Atlantikwall. Het complex is de afgelopen jaren gerestaureerd en exposeert in de bunkers haar WO2-Vlielandcollectie. De bunkers zijn niet verwarmd, waardoor de atmosfeer in het najaar, de winter en het voorjaar zeer kil en vochtig is. Om de collectie te behouden worden airco’s en warmtepompen geplaatst voor de luchtcirculatie. De elektriciteit is afkomstig van zonnepanelen bij de bunkers.	St. De Noordwester	€ 17.000	€ 42.588
Schier Academy Om de problemen van personeelstekort en wegtrekkende eilander jeugd het hoofd te bieden wordt op Schiermonnikoog in navolging van Texel en Ameland een Schier Academy in het leven geroepen. Jongeren - eilanders en vastelanders- wordt een bijzonder en volledig betaald leerjaar voor het horeca-vak aangeboden. Hiermee hopen de ondernemers bij te gaan dragen aan duurzame verjonging van de Waddeneilanden én verbetering van de toeristenwaardering na bezoek.	St. Trochsatter	€ 35.000	€ 602.200
Duurzamere horeca op Ameland	St. Waddencampus Ameland	€ 10.180	€ 40.720

Initiatief	Aanvrager	Bijdrage	Investering
Zeker sinds de corona wordt er (nog) meer gebruik gemaakt van het afhalen van eten en drinken bij de horeca op Ameland. Dit heeft ook geleid tot meer zwerfvuil op het eiland. Vanuit de Waddencampus Ameland gaat men ondernemers voorlichten over het gebruik van duurzaam verpakkingsmateriaal en onderzoeken hoe dit gezamenlijk kan worden ingekocht. Bovendien wordt geprobeerd om de eindgebruiker bewuster om te laten gaan met het materiaal om Ameland zo schoner te houden.			
Skatebaan op Schiermonnikoog Met de aanleg van een skatebaan wordt een wens van de jeugd van Schiermonnikoog gerealiseerd. Het eiland is een prachtige plek om op te groeien, maar kent ook zijn beperkingen. De jeugd is aangewezen op de voorzieningen die er zijn en missen de uitdaging in iets anders. De klinkerwegen in en rond het dorp zijn niet geschikt om te skaten, vandaar de wens voor een skatebaan op de speelweide de Witte Winde, waar de jeugd elkaar nu al vaak treft.	St. Samenwerkings-school Yn de Mande	€ 34.583	€ 86.480
Elektrische autootjes op Ameland Zorgcoöperatie Ameland is een onafhankelijk platform dat laagdrempelige zorg op een snelle, doelmatige, vriendelijke en deskundige manier wil bevorderen en ondersteunen. Om dit daadwerkelijk te kunnen doen schaft de coöperatie nu twee Leffert Transporters aan. De voertuigen worden gestald bij de Stelp in Hollum en de Toel in Nes. Gemeente Ameland staat garant voor de oplaadkosten.	Zorgcoöperatie Ameland	€ 17.644	€ 43.209
Kleine projecten			
Eten uit de natuur op Ameland Het eten dat gevonden kan worden op het Wad zoals kokkels, mossels, oesters, zeekraal en lamsoor kan nu ook door de gasten worden bereid. Bij de Jutterskuur wordt een professionele buitenkeuken geplaatst. De meubels van duurzaam hout worden in eigen beheer gemaakt.	Wijnberg wadexcursies	€ 5.152	€ 12.889
Praten met de zee	St. Museum Tromp's Huys	€ 3.650	€ 9.150

Initiatief	Aanvrager	Bijdrage	Investering
Het jaar 2022 is door het Tromp's Huys uitgeroepen tot het Betzyjaar. Dan is het 100 jaar geleden dat de beroemde schilder Betzy Akersloot-Berg is overleden op het eiland. Het leven van Betzy vormde voor schrijver en dichter Mary Heylema de inspiratie voor een boek en gedichten over haar en haar bewustzijn van de natuur. Door vertelvoorstellingen, poëzieworkshops en museumbezoek leren de Vlielander schoolkinderen (7-12 jaar) te kijken naar de schilderijen en wat er is afgebeeld en hier woorden aan te geven.			
Waddeneiland speurroutes VVV Terschelling gaat met een speur- en puzzelroute een nieuw toeristisch product op de markt zetten; niet alleen voor Terschelling maar voor alle Friese eilanden. De routes worden in overleg met de lokale VVV's, Gemeenten, Natuurorganisaties en Cultuurhistorische Verenigingen opgezet en uitgedacht.	St. VVV Terschelling	€ 9.246	€ 23.116
Kunstenaars van de toekomst De Kunstmaand Ameland wordt al 20 jaar in de maand november georganiseerd. Vaak organiseert de Stichting extra activiteiten buiten de normale programmering om. Dit jaar is dat een talentontwikkeling van studenten van de HKU (Hogeschool voor Kunsten Utrecht) én van het Friesland College. De studenten krijgen een podium om hun kunnen te vertonen en in contact te komen met diverse kunstenaars die in november op Ameland actief zijn.	St. Kunstmaand Ameland	€ 3.600	€ 8.999
Wereldwijde wenteling Met een project op Schiermonnikoog gaat de st. Salix de aandacht van de jeugd vestigen op onze bodem, de bodem van ons bestaan. Kernwoord hierbij is verbinding, met elkaar en de wereldgemeenschap. Dit is de basis om samen te werken aan een duurzame toekomst. Door het gezamenlijk creëren van een toekomstbeeld en het maken van toekomstmuziek, maar ook door het bouwen van een labyrint wil men een (om)wenteling in gang zetten.	St. Salix	€ 8.000	€ 20.000
Fit op Vlieland De fitnessvoorziening van Stichting Flidunen is de enige voorziening op het eiland. Met de huidige inrichting kan er geen volledig programma worden aangeboden. Met behulp van subsidie wordt er nieuwe fitnessapparatuur aangeschaft.	St. Flidunen	€ 7.528	€ 18.820
Aansluiting ruiterroute Westerpad/Nesserbos	Amelander	€ 4.680	€ 11.700

Initiatief	Aanvrager	Bijdrage	Investering
De Amelander Men- en Rijvereniging is al jaren bezig om een aaneengesloten ruiter- en menroute van oost naar west over het eiland te realiseren. Onlangs is de kans ontstaan om het laatste ontbrekende stuk van de doorgaande route tussen het Westerpad en het Nesserbos te realiseren. Door de verkregen subsidie is het nu mogelijk dit deel van de route aan te leggen.	Men- en Rijvereniging		
Cammingahaslot culinair landschap aan het Wad Stichting Camminghaslot heeft het initiatief genomen om het verleden van het voormalige slot op Ameland beter zichtbaar te maken en mogelijk herbouw te plegen. Op oude tekeningen zijn de tuinen, boomgaarden en moestuinen goed te zien. Er wordt onderzocht hoe dit landschap opnieuw weer tot stand kan worden gebracht.	St. Camminghaslot	€ 10.000	€ 50.000
Vervanging oude verlichting door LED verlichting De tennisvereniging van Terschelling heeft het juiste moment afgewacht om over te schakelen op ledverlichting van de banen. Dit moment is nu aangebroken. De nieuwe verlichting is kwalitatief beter, duurzamer en veroorzaakt minder lichtoverlast.	Tennisvereniging T.O.W.	€ 5.320	€ 14.473
Inventarisatie fauna Terschelling Voor het in stand houden van gezonde populaties zoogdieren zijn op Terschelling tellingen nodig. Om een juist beeld te krijgen van de aanwezige faunapopulaties is het noodzakelijk dat er in de vroege ochtend of tegen de avond (in het schemer/donker, wanneer de dieren actief zijn) de dieren te tellen. De wildbeheereenheid Terschelling heeft subsidie ontvangen om warmtebeeldkijkers aan te schaffen om de tellingen goed uit te voeren.	Wildbeheereenheid Terschelling	€ 10.000	€ 34.500